

Народна банка Србије

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА

Извештај за друго тромесечје 2025.

Београд, август 2025.

Уводна напомена

Народна банка Србије је 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама и на страни понуде кредита и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда,¹ као и утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу **сумирани су резултати анкете спроведене од 1. јула до 18. јула 2025. године.** У анкети су исказани ставови представника банака о променама током другог тромесечја 2025. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у трећем тромесечју 2025. године. У анкети су учествовали представници 17 банака, што обезбеђује репрезентативну покривеност кредитног тржишта, јер учешће ових банака износи преко 99% билансне суме банкарског сектора.

Резултати анкете су приказани у виду нето процената. Нето проценат за одговоре на питања о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди *знатно пооштрени* и *донекле пооштрени* и збира учешћа банака које су одговориле да су *знатно ублажени* и *донекле ублажени*. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она *знатно повећана* и *донекле повећана* и збира процената банака које су одговориле да је *знатно смањена* и *донекле смањена*. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

У графичком приказу резултата, термин *девизни* односи се на кредите одобрене у инострану валути или динарима који су индексирани девизном клаузулом.

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

Резиме	3
1. Кредити привреди	4
1.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену ..	4
1.2. Услови одобравања кредита привреди.....	5
1.3. Тражња привреде за кредитима и фактори који је опредељују	6
2. Кредити становништву	8
2.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену ..	8
2.2. Услови одобравања кредита становништву	9
2.3. Тражња становништва за кредитима и фактори који је опредељују	10

Резиме

Резултати јулске анкете показују да су банке у Т2 ублажиле стандарде по којима су одобравале кредите привреди, захваљујући ублажавању стандарда код динарских кредита, док су стандарди по којима су одобравани девизни / девизно индексирани кредити поштрени. Банке у Т3 очекују наставак ублажавања кредитних стандарда привреди на динарске кредите, као и благо ублажавање стандарда за дугорочне девизне кредите.

Према оцени банака, привреда је повећала тражњу за кредитима током Т2, а наставак раста тражње за готово свим врстама кредита очекују за Т3.

Банке су у Т2 ублажиле стандарде по којима су одобравале кредите становништву, а наставак ублажавања очекују у Т3.

Оцена банака је да је становништво повећало тражњу за готово свим врстама кредита у Т2, а даљи раст очекују и током Т3.

Табела 1: Оцене банака у погледу понуде и тражње издвојених категорија кредита

	Понуда (кредитни стандарди)		Тражња	
	Т2 2025.	Т3 2025. (очекивања)	Т2 2025.	Т3 2025. (очекивања)
Привреда	↓	↓	↑	↑
Динарски				
Краткорочни	↓	↓	↑	↘
Дугорочни	↓	↓	↑	↑
Девизни/девизно индексирани				
Краткорочни	↑	↑	↑	↘
Дугорочни	↑	↘	↑	↘
Становништво	↓	↓	↑	↑
Готовински (динарски)	↓	↓	↑	↑
За рефинансирање (динарски)	↓	↓	↑	↑
Стамбени (дев./дев.индексирани)	↓	↓	↑	↑
Потрошачки (дев./дев.индексирани)	↓	↓	↑	-

Легенда:

- ↑ Повећање тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↑ Поштравање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)
- ↘ Повећање тражње / поштравање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- без промене
- ↘ Смањење тражње / ублажавање кредитних стандарда (нето проценат до 5%)
- ↓ Смањење тражње (нето проценат већи од 5%)
- ↓ Ублажавање кредитних стандарда (нето проценат већи од 5%)

1. Кредити привреди

1.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену

Резултати јулске анкете показују да су банке, укупно посматрано, у Т2 ублажиле стандарде по којима су одобравале кредите привреди, што је у складу са очекивањима изнетим у претходној анкети. Ублажавање је забележено код динарских кредита свих рочности, док су стандарди по којима су одобравани девизни / девизно индексирани кредити пооштрени. Посматрано према величини предузећа, стандарди су ублажени код кредита малим и средњим предузећима, као и пољопривредницима, а пооштрени код кредита великим предузећима. У Т3 банке очекују наставак ублажавања кредитних стандарда по којима се одобравају динарски кредити привреди, а благо ублажавање стандарда очекује се и за девизне / девизно индексирани дугорочне кредите.

На оцену да су кредитни стандарди привреди у Т2 ублажени утицали су одговори банака које су истакле да је ублажавање стандарда резултат посебних промотивних активности банака, што је у анкети евидентирано у оквиру других фактора. Такође, поједине банке су одобравале кредите код којих је део средстава обезбеђен из гаранцијских шема, чиме је одређеној групи клијената олакшан приступ кредитима. С друге стране, оцена осталих банака јесте да су конкуренција и спремност за преузимање ризика деловали у смеру пооштравања кредитних стандарда за девизне и девизно индексирани кредите привреди.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

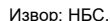

Извор: НБС.

* Нето проценат за одговоре на питања о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди пооштрени и збира учешћа банака које су одговориле да су ублажени.

** Позитивна вредност указује на пооштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

(нето проценат)

** Позитивna vrednost ukazuje na doprinos datog faktora pooshtravaњу kreditnih standarda, negativna na doprinos datog faktora ublažavaњу kreditnih standarda.

1.2. Услови одобравања кредита привреди

(нето проценат)

** Позитивna vrednost ukazuje na pooštavaње uslova, negativna na ublažavaње uslova.

Када су у питању услови по којима су одобравани кредити привреди, банке су истакле да су у Т2 ублажени ценовни услови кредита – смањене су каматне марже и провизије и накнаде и за динарске и девизно индексирани кредити, а повећана је и максимална рочност кредита. С друге стране, смањен је максимални износ кредита и пооштрени су захтеви у погледу колатерала.

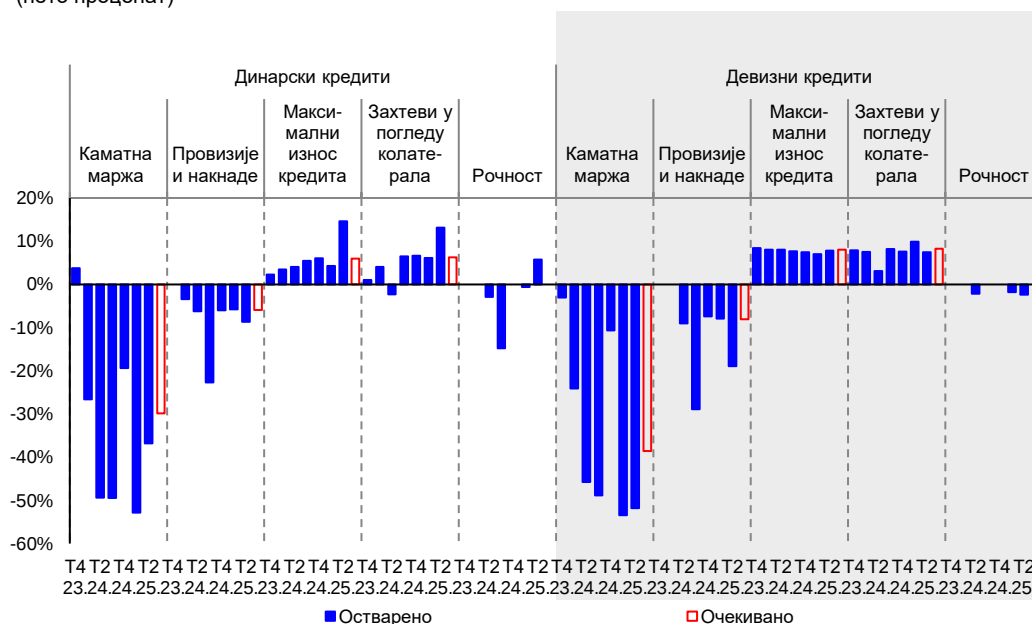
Банке очекују слична кретања и у Т3 – ублажавање ценовних услова, с једне стране, и смањење максималног износа кредита и пооштравање захтева у погледу колатерала, с друге стране.

1.3. Тражња привреде за кредитима и фактори који је опредељују

Банке су оцениле да је тражња привредника за кредитима у Т2 повећана, и то за свим врстама кредита, што је у складу са очекивањима из претходне анкете. Раст тражње вођен је повећаним потребама за финансирање обртних средстава и капиталних инвестиција. Поред тога, према одговорима појединих банака, раст тражње код пољопривредника резултат је субвенционисаних кредита.

Наставак раста тражње за кредитима банке очекују и у наредном тромесечју, али мањег интензитета, при чему се мања тражња очекује за кредитима пољопривредницима. Слични фактори ће водити раст тражње као у Т2 – пре свега повећане потребе за финансирање обртних средстава и капиталних инвестиција.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Нето проценат за одговоре на питања о условима кредита дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати услов кредита пооштрени и учешћа банака које су одговориле да ублажен.

** Позитивна вредност указује на пооштравање услова, негативна на ублажавање услова.

The chart displays the percentage change in foreign trade turnover across various categories. The Y-axis represents the percentage change, ranging from -30% to 60%. The X-axis shows the time periods T4 23, T2 24, T4 24, T2 25, and T4 25. The categories are grouped into eight sectors: Overall (Укупно), Domestic short-term (Динарски краткорочни), Domestic long-term (Динарски дугорочни), Foreign short-term (Девизни краткорочни), Foreign long-term (Девизни дугорочни), Small and medium enterprises (Мала и средња предузећа), Large enterprises (Велика предузећа), and Agriculture (Пољопривредници). The legend indicates that the blue line with squares represents 'Ostvareno' (Actual) and the red dotted line represents 'Očekivano' (Expected).

Category	T4 23	T2 24	T4 24	T2 25	T4 25
Укупно	-10%	-20%	25%	15%	18%
Динарски краткорочни	12%	55%	-5%	5%	25%
Динарски дугорочни	12%	-5%	-5%	13%	30%
Девизни краткорочни	-8%	-10%	18%	10%	15%
Девизни дугорочни	-15%	-15%	15%	-25%	18%
Мала и средња предузећа	-15%	35%	0%	25%	35%
Велика предузећа	-8%	-22%	2%	5%	-15%
Пољопривредници	5%	5%	20%	35%	55%

** Позитivna vrednost ukazuje na povećanje tražnje, negativna na smanjenje tražnje.

Finansijske potrebe preduzeća

Source	T4 23	T2 24	T4 24	T2 25	T4 25
Капиталне инвестиције	5%	-12%	3%	14%	-24%
Обртна средства	16%	-3%	22%	5%	-10%
Реструктурирање дуга	17%	8%	7%	2%	1%
Преузимање /аквизиције	-11%	-11%			

Коришћење алтернативних извора финансирања

Source	T4 23	T2 24	T4 24	T2 25	T4 25
Интерно финансирање предузећа	-7%	-8%	-9%	-9%	-7%
Кредити других банака предузећима	-1%	-5%	-5%	3%	2%
Зajмови од небанкарских институција предузећима	-7%	-7%	-7%	-7%	-7%
Други извори финансирања предузећа	-8%	-8%	-8%	-8%	-8%

Legend: ■ Остварено ■ Оčekivano

**** Позitivna vrednost ukazuje na doprinos datog faktora povećanju tražnje, negativna na doprinos datog faktora smanjenju tražnje.**

2. Кредити становништву

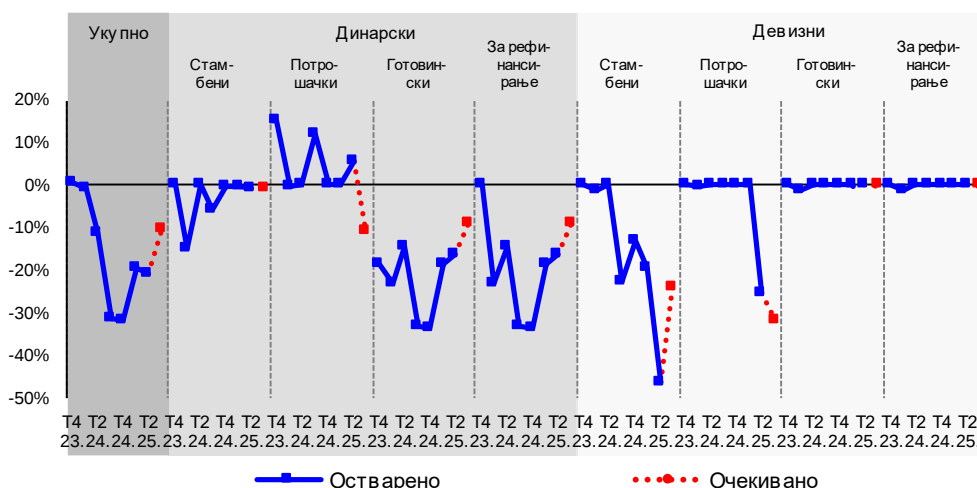
2.1. Кредитни стандарди и фактори који утичу на њихову промену

Резултати анкете показују да су кредитни стандарди становништву у Т2 ублажени, што је у складу са очекивањима из претходне анкете. Посматрано по појединачним категоријама – кредитни стандарди су ублажени на динарске кредите свих намена, изузев динарских потрошачких кредита, код којих су стандарди благо пооштрени. Када је реч о девизним / девизно индексираним кредитима, ублажени су стандарди код стамбених и потрошачких кредита, док су стандарди за готовинске кредите и кредите за рефинансирање остали непромењени у односу на Т1.

У смеру ублажавања кредитних стандарда становништву у Т2 утицали су смањени трошкови извора финансирања и конкуренција на овом делу тржишта кредита. При томе, поједине банке су навеле да је у смеру ублажавања кредитних стандарда утицао и програм субвенционисаних стамбених кредита за младе, који је почео да се реализује током Т2.

Банке очекују наставак ублажавања кредитних стандарда становништву у Т3 за готово све врсте кредита становништву. На то ће, у највећој мери, деловати исти фактори који су утицали на ублажавање ових стандарда и од почетка године.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву
(нето проценат)

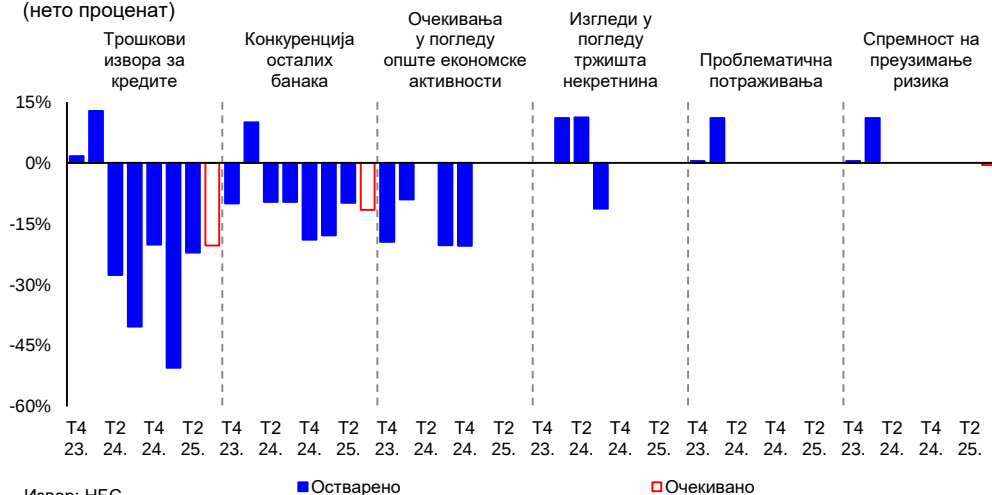
Извор: НБС.

* Нето проценат за одговоре на питања о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди пооштрени и збира учешћа банака које су одговориле да су ублажени.

** Позитивна вредност указује на пооштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништву

(нето проценат)

Извор: НБС.

* Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео поопштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда.

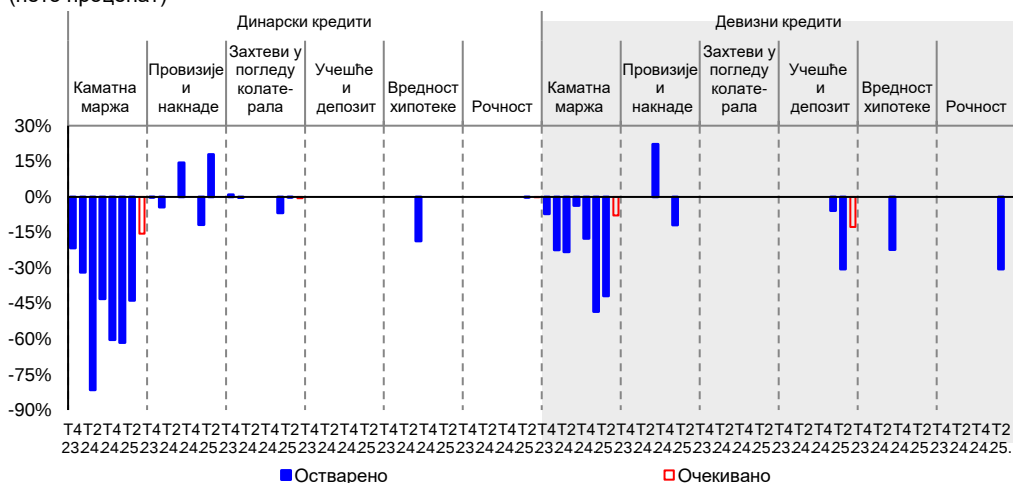
** Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поопштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

2.2. Услови одобравања кредита становништву

Услови по којима су одобрени кредити становништву су у Т2 ублажени највећим делом по основу смањења каматних маржи. Поред тога, код девизних / девизно индексираних кредита повећана је максимална рочност кредита, док су захтеване висине учешћа и депозита смањене. Насупрот томе, провизије и накнаде су повећане код динарских кредита.

Промена услова за одобравање кредита становништву

(нето проценат)

Извор: НБС.

* Нето проценат за одговоре на питања о условима кредита дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати услов кредита поопштрањен и учешћа банака које су одговориле да је ублажен.

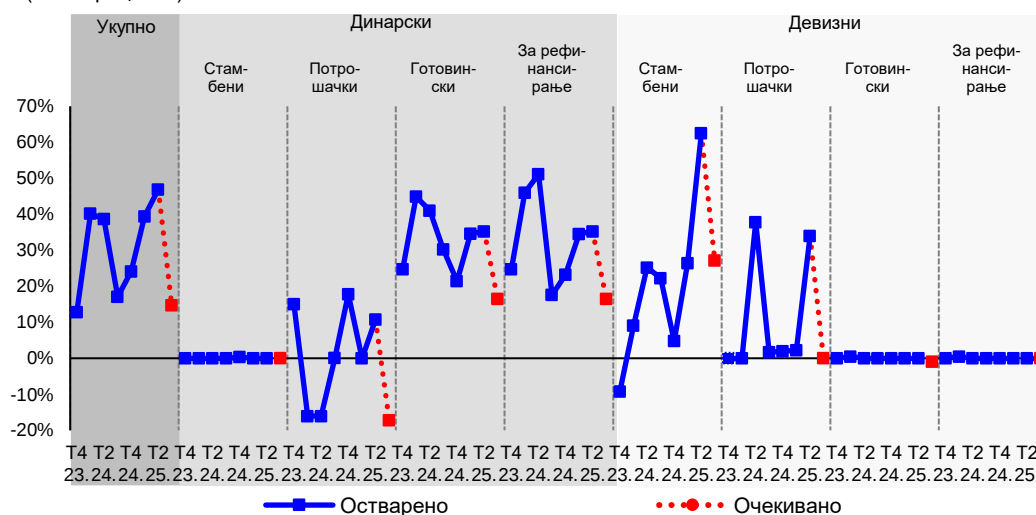
** Позитивна вредност указује на поопштравање услова, негативна на ублажавање услова.

Банке очекују наставак ублажавања услова по којима ће одобравати кредите и у ТЗ, што ће пре свега бити резултат смањења каматних маржи и код динарских и код девизних / девизно индексираних кредита. Поред тога, ублажавању услова код динарских кредита допринеће и мањи захтеви у погледу колатерала, док ће код девизних / девизно индексираних кредита бити смањене и захтеване висине учешћа и депозита.

2.3. Тражња становништва за кредитима и фактори који је опредељују

Становништво је током Т2 повећало тражњу у највећој мери за девизно индексираним стамбеним и потрошачким кредитима, као и за динарским готовинским, потрошачким кредитима и кредитима за рефинансирање. Банке су оцениле да су на раст тражње за кредитима утицале потребе за рефинансирањем, куповина трајних потрошних добара, куповина непокретности и побољшана општа економска ситуација (раст зарада и побољшана ситуација на тржишту некретнина). Такође, поједине банке су истакле да је на повећану тражњу утицало увођење новог модела стамбених кредита за младе, уз гаранцију Републике Србије.

Промена тражње становништва за кредитима
(нето проценат)

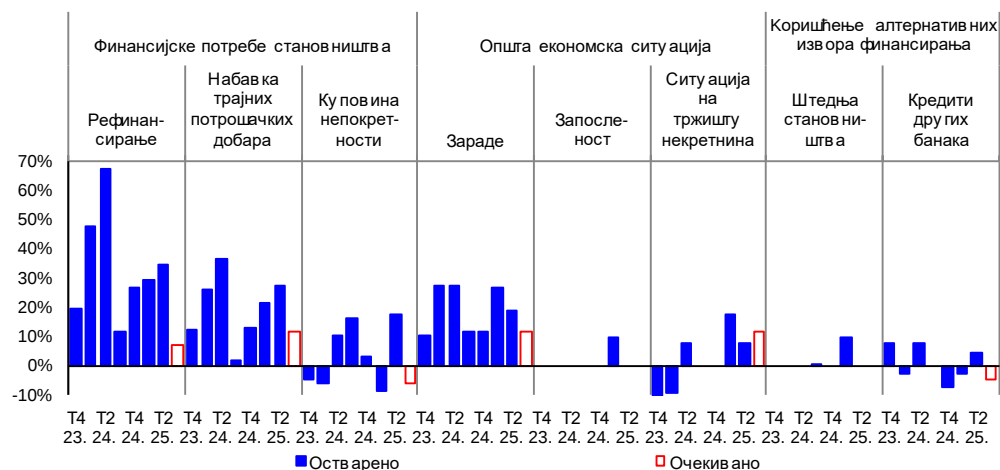
Извор: НБС.

* Нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је повећана и збира процената банака које су одговориле да је смањена.

** Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

Наставак раста тражње становништва за кредитима, динарским и девизним / девизно индексираним, банке очекују и за ТЗ под утицајем сличних фактора који су утицали на њено кретање од почетка године.

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима
(нето проценат)

Извор: НБС.

* Нето проценат за одговоре на питања о факторима тражње дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео расту тражње и учешћа банака које су одговориле да је допринео смањењу тражње.

** Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.